

Advies Hogeschool Edith Stein /Onderwijscentrum Twente

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Hogeschool Edith Stein / Onderwijscentrum Twente (hierna Edith Stein) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 27 april 2012 (kenmerk 2012.19 HM/ks) en 21 juni 2012 (kenmerk HM2012/32) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van Edith Stein beoordeeld volgens het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 8 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van Edith Stein en Saxion Hogeschool (Saxion). Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft Edith Stein het voorstel toegelicht.

Profiel

Edith Stein beschrijft haar profiel als volgt.

Edith Stein is een monosectorale zelfstandige hogeschool voor de opleiding tot beroepen in het (basis)onderwijs. Daarnaast verzorgt de hogeschool nascholingstrajecten geconcentreerd rond rekenen, taal en bewegingsonderwijs. Ook verzorgt de hogeschool 'in company nascholingstrajecten' voor het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs.

Edith Stein en Saxion zijn voornemens om in 2013 te fuseren en zich te richten op een gezamenlijke toekomst. De hogescholen verwachten dat de fusie het mogelijk maakt de activiteiten van Edith Stein in Hengelo voort te zetten met een eigen, herkenbaar onderwijsprogramma en opleidingsmodel ten behoeve van alle denominatieve richtingen in het onderwijs en het openbaar onderwijs. De hogescholen zien de fusie als een logische stap in een al zes jaar durende intensieve samenwerking via de Twente School of Education (hierna TSE) en het Kenniscentrum Wetenschap & Techniek Oost (hierna KWTO). De fusie past in de ogen van de hogescholen in de ambitie om gezamenlijk met andere partners het Centre of Expertise 'TechniekOnderwijs' (TSE-CTO) te ontwikkelen tot een landelijk expertisecentrum. Met de fusie wensen de partners tevens de maatschappelijke functies te behouden die Edith Stein thans vervult voor de regio. Tevens beogen beide hogescholen met de fusie voor studenten een versterking en verbreding van het onderwijsaanbod te bewerkstelligen.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel van Edith Stein als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel van Edith Stein streefwaarden voor de verplichte indicatoren met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces* bevat. De voornemens ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces zijn van wisselend ambitieniveau. Edith Stein formuleert de ambitie om het bachelorrendement tot 80% te doen stijgen, maar de uitval blijft hoog. De commissie erkent het spanningsveld tussen uitval en rendement en constateert dat pabo's te maken hebben met enerzijds een verhoging van de eisen die aan de bachelorstandaard worden gesteld en anderzijds met een onder druk staande kwaliteit van de instroom. Ook onder deze omstandigheden, en in vergelijking met andere pabo's, is een beoogde uitval van 42% naar het oordeel van de commissie erg hoog. Voor onderwijskwaliteit heeft Edith Stein als verplichte indicator gekozen voor studenttevredenheid. Daarnaast is er de indicator 'deelname van studenten aan excellentietrajecten'. Edith Stein kent reeds een door Sirius gevalideerd excellentietraject en ambieert een deelname van 5% van de studenten bij de lerarenopleidingen. Edith Stein wil de docentkwaliteit verhogen: zij streeft ernaar dat eind 2018 90% van de docenten minimaal op masterniveau is opgeleid. Edith Stein handhaaft de indirecte kosten op een relatief hoog niveau. De voorgenomen fusie met Saxion heeft mogelijk gevolgen voor deze maatregelen. Gezien de hoge uitval concludeert de commissie dat het voorstel ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces merendeels tekortschiet.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat Edith Stein zich blijft richten op beroepen in het onderwijs. Daarbij staat de wisselwerking tussen theorie en praktijk centraal. Via de academische opleidingsschool verbindt Edith Stein het opleiden van leraren met het bevorderen van schoolontwikkeling en innovatie. De commissie constateert dat de fusie met Saxion tot een verdere samenwerking in de regio Twente zal leiden. Gezien deze ambities concludeert de commissie dat het voorstel van Edith Stein voldoende voornemens bevat met betrekking tot haar onderwijsaanbod.

De commissie constateert dat Edith Stein over relatief veel onderzoekscapaciteit en lectoren beschikt die rond vier onderzoeksthema's betrokken zijn bij het leggen van een relatie tussen onderzoek en onderwijs en de *valorisatie* van het onderzoek. De hogeschool telt zeven lectoraten, die worden ingevuld door lectoren met een bewezen wetenschappelijke carrière en met landelijk aanzien. Het beleid is gericht op een structurele en volledige financiering van de lectoraten uit onderzoeksgelden, inkomsten uit de professionele masteropleidingen en opdrachten van derden zoals lezingen. Er wordt geen geld onttrokken aan de bacheloropleiding om lectoren te kunnen financieren. Thans wordt een deel van de lectoraten mede gefinancierd door sponsors, zoals het ROC van Twente. Wat valorisatie betreft is TSE, de samenwerking van Edith Stein, Expertise Onderwijsadviseurs, Saxion en Universiteit Twente, de basis voor valorisatie van onderwijskennis in Oost-Nederland. Dit samenwerkingsverband is in 2006 gestart, met als doel één sterk nationaal kenniscentrum te vormen op het terrein van lerarenopleidingen, onderwijsonderzoek en onderwijsadvisering. Het gaat om een centrum dat alle vormen van lerarenopleidingen op bachelor- en (professional) masterniveau verzorgt, scholingen en trainingen aanbiedt voor mensen die werkzaam zijn in het onderwijs, onderwijsonderzoek verricht dat loopt van praktijkgericht onderzoek tot zuiver wetenschappelijk onderzoek en onderwijsadvisering beoefent. Het centrum werkt intensief samen met alle vormen van onderwijs en met de gemeenten in de regio. Edith Stein streeft ernaar dat de structureel gerealiseerde omzet in het kenniscentrum TSE (zie verder onder Aansluiting) 10% gaat bedragen van de rijksbijdrage voor de bacheloropleiding. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel van Edith Stein als merendeels ambitieus, en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie constateert met betrekking tot *zwaartepuntvorming* dat Edith Stein aansluiting zoekt bij het Masterplan Bèta en Technologie en het Nationaal Plan Onderwijs. Het streven naar versterking van het techniekonderwijs uit zich onder andere in het ingediende Centre of Expertise 'Techniekonderwijs'. Daarbij wordt voortgebouwd op de ervaringen met de TSE. Dit Centre (TSE-CTO) richt zich op het landelijk thema instroom bèta en techniek en brengt een aantal partijen bij elkaar (de hogescholen Saxion, Edith Stein en Hogeschool Windesheim, Universiteit Twente, mbo en regionale overheden). Verder richt Edith Stein zich via partnerschappen met scholen en het bedrijfsleven op de regionale arbeidsmarkt. De commissie constateert dat er nog geen concrete invulling is gegeven aan de door de Commissie Kennisbasis Pabo (januari 2012) bepleite profilering op basis van de profieldelen in de kennisbases. De commissie concludeert dat Edith Stein goed beleid voert ten aanzien van zwaartepuntvorming.

De aanvraag van Edith Stein en andere hogescholen voor het Centre of Expertise 'TechniekOnderwijs' is door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget. Het Centre is aangevraagd door Saxion (penvoerder), Edith Stein en Hogeschool Windesheim. Het richt zich op het ontwikkelen van kennis om voldoende goed gekwalificeerde technici af te leveren. De commissie oordeelt positief over deze aanvraag (zie bijlage 3). De commissie adviseert om voor het positief beoordeelde Centre of Expertise in 2013 te laten beoordelen of er voldoende voortgang is geboekt ten aanzien van de uitwerking conform de voorwaarden in het beoordelingskader, en of nieuwe activiteiten zijn ontplooid dan wel lopende activiteiten verder zijn gebracht. Continuering van financiering zou afhankelijk moeten zijn van voldoende voortgang ten aanzien van de uitwerking en van een duidelijk begin met de activiteiten. De commissie adviseert daarbij in elk geval de voorwaarden te hanteren die bij de uitwerking van de eerste ronde van de Centres of Expertise in 2011 zijn gebruikt. Zij zou nog wel willen bezien of de voorwaarden bijgesteld en/of aangescherpt moeten worden.

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijsdifferentiatie* dat Edith Stein een gedifferentieerd aanbod verzorgt met drie opleidingsvarianten, een excellentieprogramma (het Top Programma), loopbaanminoren en masteropleidingen. Ook wordt veel aandacht besteed aan het techniekonderwijs, mede door de samenwerking binnen het Centre of Expertise 'Techniekonderwijs'. Dit sluit aan bij de maatschappelijke roep om meer bètatalent te ontwikkelen en op te leiden. Daarmee wordt ook aangesloten op de kenmerken en behoeften van de regionale arbeidsmarkt, en wordt ingespeeld op de oproep vanuit de Human Capital Agenda's van de topsectoren. De commissie concludeert dat Edith Stein goed beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat het voorstel sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces dat Edith Stein naar aanleiding van een externe kwaliteitsaudit enkele gerichte acties heeft ondernomen, gericht op de versterking van de kwaliteit van de bacheloropleiding. De commissie constateert voor onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming dat de voornemens in belangrijke mate een voortzetting zijn van bestaand beleid, maar dat een aantal onderdelen nog niet concreet is uitgewerkt. De commissie stelt vast dat in het voorstel slechts beperkte concrete informatie over capaciteit en middelen is opgenomen. De voorgenomen fusie met Saxion zal naar verwachting ten goede komen aan de uitvoerbaarheid van de voornemens.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als merendeels uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

De commissie constateert dat Edith Stein aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'De studiebelasting bedraagt 40 uur per week (inclusief stage in de beroepspraktijk)' (p. 19), 'In 2018 heeft 90% van de docenten een masterniveau' (p. 20), en 'Ultimo 2016 is de structureel gerealiseerde omzet in het kenniscentrum 10% van de rijksbijdrage voor de bacheloropleiding' (p. 21).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van Hogeschool Edith Stein / Onderwijscentrum Twente aan de hand van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van Hogeschool Edith Stein / Onderwijscentrum Twente als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Hogeschool Edith Stein / Onderwijscentrum Twente in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van Hogeschool Edith Stein / Onderwijscentrum Twente in de categorie 'goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	47,0 %	42,0 %
(HBO2) Studiesucces: Switch	nvt	nvt
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	75,3 %	80,0 %
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	3,26	3,6
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	61 %	70 %
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0 %	0 %
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	1,32	1,32

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.
Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief HM2012/32</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="28"/> pag ambitie: <input type="text" value="28"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>-</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="28"/> pag ambitie: <input type="text" value="nvt"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief HM2012/32</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="28"/> pag ambitie: <input type="text" value="28"/></p>
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	<p>Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen</p> <p>Definitie RCHOO. Gemiddelde NSE studenttevredenscore op 5-puntsschaal. Definitie RCHOO. Zie ook brief HM2012/32</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="28"/></p>
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/ PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief HM2012/32</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="28; brief"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="19"/> pag ambitie: <input type="text" value="29"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>De ratio OP/OOP (fte).</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief HM2012/32</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van Hogeschool Edith Stein / Onderwijscentrum Twente

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	3
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	3
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	2 x 4 = 8
Uitvoerbaarheid	3
Totaalscore	14

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 – 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 – 14 punten	:	goede voorstellen
15 – 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 – 20 punten	:	excellente voorstellen

Conclusie: Het voorstel valt in de categorie 'goed'.

De commissie oordeelt positief over de aanvraag voor het beoogde Centre of Expertise 'TechniekOnderwijs'.

Bijlage 3: Centre of Expertise

De aanvraag van Edith Stein en andere hogescholen voor het Centre of Expertise 'TechniekOnderwijs' is door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget.

Het Centre of Expertise 'TechniekOnderwijs' is aangevraagd door Saxion (penvoerder), Edith Stein en Hogeschool Windesheim. Het Centre richt zich op het ontwikkelen van kennis om voldoende goed gekwalificeerde technici af te leveren in het onderwijs. Het Centre beoogt daarmee een bijdrage te leveren aan het thema techniekonderwijs.

De commissie heeft (conform het *besluit experiment prestatiebekostiging HO*) beoordeeld of het met de aanvraag beoogde Centre of Expertise aan de volgende twee voorwaarden voldoet: (1) Het Centre past in het profiel van de instelling(en); het gaat om integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek, gebaseerd op de (economische) zwaartepunten in de regio. (2) Er is sprake van cofinanciering en publiek-private samenwerking (bij zorg en onderwijs is cofinanciering geen harde voorwaarde, maar wel een pre). Een deel van de uitwerking (zoals de begroting) kan in 2013 plaatsvinden zolang het voorstel aannemelijk maakt dat in dat jaar aan de voorwaarden kan worden voldaan. In dit licht komt de commissie ten aanzien van de twee voorwaarden tot de volgende conclusies.

De commissie is van oordeel dat het Centre goed aansluit bij de profielen van de drie hogescholen. De basis van het Centre ligt in de jarenlange samenwerking en historie middels het TSE-centrum, het Kenniscentrum Wetenschap en Techniek Oost en het Bètasteunpunt Oost. Het is duidelijk dat het in het voorstel gaat om integrale zwaartepuntvorming rond onderzoek en onderwijs. Oost-Nederland is volgens de commissie een goed startpunt voor een centrum rond techniekonderwijs, omdat hier sprake is van betrokken ondernemers, van kennis over bèta, didactiek beschikbaar is op zowel wetenschappelijk als praktijkniveau, er directe aansluiting is op techniekdomeinen van HTSM, Energie, Bouw en Gezondheid, er met Kennispark een inspirerende infrastructuur is en de onderwijskolom bo-vo-mbo-hbo-wo elkaar op bètagebied gevonden heeft.

De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de eerste voorwaarde kan worden voldaan.

In het voorstel is sprake van een brede publiek-private samenwerking tussen universiteiten, hogescholen, private aanbieders en het mbo. Tevens is er aanzienlijke steun van overheden en is het bedrijfsleven duidelijk aangehaakt. Er wordt voortgebouwd op een bestaand samenwerkingsverband met ruime adhesieverklaringen en een business case, inclusief een visie op de verdeling van de kosten. De commissie concludeert dat in het voorstel voldoende aannemelijk wordt gemaakt dat aan de tweede voorwaarde kan worden voldaan.

Gezien bovenstaande conclusies oordeelt de commissie positief over de aanvraag voor het beoogde Centre of Expertise.